

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hordva:

Egész évre	18.-
Fél évre	9.-
Negyed évre	4.50
Egy hóra	1.50
Egyes szám	6 fill.

Szerkesztőség:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

AZ ORSZÁGOS EGYESÜLT FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA.

Alapította:

GOMBOS FERENCZ.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Postán küldve:

Egész évre	24.-
Fél évre	12.-
Negyed évre	6.-
Egy hóra	2.-
Egyes szám	6 fill.

Kiadóhivatal:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

Románia.

Az antant, stockholmi hír szerint, jegyzéket nyújtott át Romániának. A jegyzék tisztázni kívánja a viszonyt az antant és Románia között, — mintha bizony külön tisztázásra szorulna a semlegesség akkor, ha a másik fél is beéri azzal, hogy az egyik semleges? A jegyzék bejelenti azt is, hogy, ha Románia augusztus másodikán után avatkoznék be a háborúba, úgy az antant érdekeire nézve káros volna, de ugyanakkor tárt karokkal szölitja fel Romániát arra, hogy jelentse be igényeit, amelyek teljesítésével az antant szövetségébe hajlandó volna belépni — augusztus másodikán előtt.

Augusztus másodikán, ez csak egy kitalált terminus és jól tudjuk, hogy az antantnak az is kedves volna, ha Románia szeptember másodikán avatkoznék az eseményekbe. Am végtelenül ostoba ravasz-sággal előbb ráijesztenek arra, akinek a segítségét könyörögnek és kijelentik, hogy vagy augusztus másodikáig csatlakozik Románia, vagy a csatlakozást egyáltalán el sem fogadják.

Mindebből pedig azt látjuk, hogy az antantnak sürgős a dolog és most, amikor minden fronton offenzívában van, akarná Románia beavatkozásával dűlőre vinni az eseményeket. Csak ezt látjuk ebből? Nem! Kiderül a jegyzékből az is, hogy az antant ugyanakkor, amikor minden fronton offenzívában van, magát olyan gyengének, eddigi harcait annyira sikertelenségnek érzi, hogy még most is ráutalja magát Románia segítségére. Oroszországnak, másfél száz millió lakosa van, Franciaországnak közel ötven, Angliának a gyarmatokkal együtt sok száz millió. Olaszországnak is harminc millió, ám mint a koldusok, úgy vannak ráutalva Romániára, amelynek lakossága meghaladja talán a tízmilliót. Mindennél jobban ez jellemzi a hadihelyzetet a második esztendő végén.

Bratianu minden könyörgéssel és minden fenyegetéssel szemben semleges marad. Az marad, noha e fenyegetések és könyörgések között van egy brutális inzultus is, amelyet Blondel, a felmondott állású francia követ szavakkal intézett Ferdinánd király személye ellen, a király ellen, aki tudvalevően a Hohenzollern-ház oldalagából származik. Románia nem terrorizáltatja magát, am megmarad a semlegességnek azon az útján, amelyen megmaradt a nagy kárpáti harcok idején is, és amely bölcs főként a

béke utáni korszakra való tekintettel, hiszen a mezőgazdasági Romániát a háboru után még hatalmasabb, még előnyösebb gazdasági kötelek fogják fűzni

ahhoz a Közép-Európához, amelyhez fogható gazdasági hatalmat a világ még nem ösmert.

Bukovinában offenzívába léptünk.

A Fekete Czeromosznál elfoglaltuk a magaslati állásokat. — A Styrnél ezer foglyot ejtettünk. —

Budapest, július 27. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Hivatalos.) Orosz harctér: Berezsteckotól nyugatra az oroszok egy éjjeli támadását visszavertük. Az ellenség ismételt támadásai, amelyeket tegnap délután Radzivilow és a Styr között intézett ellenünk, súlyos veszteségei mellett összecsapáltak. A lesniowi országot mindkét oldalán éjszaka is foglalták az oroszok erőfeszítéseiket, elkeseredett harc után visszavetettük őket és ezer foglyot hagytak kezünkön. A Prislop-nyeregtől északra csapataink megkezdték az előnyomulást, átkeltek a Fekete Czeromoszon és egy részük elfoglalta a folyó tulsó partján emelkedő magaslatokat, melyeken az oroszok ellentámadásait visszaverték.

Olasz harctér: Mig a Val Suganától délre eső harcterületen tegnap is nyugalom volt, addig Panreggionál ismét heves harcok folytak. Csapataink állásai a helységtől délnyugatra emelkedő magaslaton délelőtt hét órától kezdve nehéz ágyuknak is rendkívül heves tüze alatt állottak. Délben az olaszok az ellen a szakasz ellen erős támadást intéztek, amelyet délután két órára az ellenség súlyos veszteségei mellett tökéletesen visszavertünk. Erre ismét megindult az erős ágyutűz és délután hat órakor az ellenség friss csapatokkal újból támadásba fogott. — Elkeseredett közelharcban ismét teljesen visszavertük őket. Este tizenegykor történt újabb előretörésük szintén megfiúsult. Derék csapataink összes állásaik birtokában maradtak. — A helységtől északra emelkedő magaslaton egész nap ágyuharc volt. A karinthiai és az Isonzó arcvonalon helyenkint élenkebb harci tevékenység.

Délkeleti harctér: Változatlan.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A francia támadások sikertelensége.

Budapest, július 27. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, július 27. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Az Ancre és a Somme közt mindkét részről az éjszakába is benyúló erős tüzéségi tevékenység folyt. Pozierestől nyugatra az ellenség közigránattámadásait visszavertük. A Sommetől délre egy francia támadás Barleuxtól északkeletre megfiúsult. Ez éjjel a Cote Froia Fleury vidéken több erős francia támadást visszavertünk. A harcok egyes helyeken még tartanak. — Varnetontól délnyugatra levő arcvonalon erős angol felderítő osztagokat, Richebourg-nál pedig járőröket visszavertünk. Vienne

le Chetautál (nyugati Argonneok) északra a franciák egy rajtaütési kísérlete sikertelen maradt. Járőreink Ville au Boisnál és Prunaytól északkeletre a franciák állásaiban kerek ötven foglyot ejtettek. Beine mellett (Reimstől keletre) légi harcban lelőttünk egy francia kétfedelűt.

Keleti harctér: Az oroszok este hasztalan intéztek rohamot állásaink ellen. A Szezara mellett, Miachowicetől északnyugatra, Beresteckotól nyugatra is véresen visszavertük őket. Egyébként egy, a Komaitka mellett, Widschytól délre lefolyt, az ellenségre nézve veszteségteljes

előőrsi csatától eltekintve, nincs jelenteni való esemény.

Balkán-harcátér: A helyzet változatlan.

Legfelsőbb hadvezetőség.

Nyugati harcátér.

Az antant nem készül téli hadjáratra.

Zürich, július 27.

Olasz lapok londoni táviratot közölnek, mely hiteles helyről véli tudni, hogy az angol-francia offenzíva két hónapra volt tervezve. Az angol-francia nagyvezérkar arra számít, hogy a németek az offenzíva befejezése után békét fognak kérni az antanttól. A győzelembe való hit olyan nagy, hogy a két vezérkar csak a leggyengébb intézkedéseket tette a téli hadjáratra. Egy másik olasz távirat közli, hogy csak a hadsereg fegyverben tartására lesz szükség, mert *vagy megkötik a békét, vagy fegyverszünet lesz.*

A francia-angol offenzíva lehangozó eredménytelensége.

Páris, július 27.

A Reuter-ügynökség jelenti: Ugy látszik, hogy a németek erősen ellenállanak s így nagyon könnyen lehetséges, hogy még nagyon sok időbe fog kerülni, míg kitérnek vonalaink elől, ezért éjjel-nappal folytatni kell támadásainkat. A francia sajtó lehangozottsággal tárgyalja az angolok hasztalan fáradozásait a frontvonal kiszélesítésére. A „Figaro” ezt írja: A kemény harcok még eldönthetetlenek. A „Petit Journal” azt kívánja, hogy Haugh tábornok fejtse ki minden erejét, hogy a türelmetlen népet időszakonként felbátorítsa, mert az offenzíva csak nagyon lassan halad előre.

A Balkán.

Harc a franciák és a bolgárok között.

Bukarest, július 27.

A Rádió-ügynökség jelenti Párisból: Ideérkezett jelentés közli, hogy Ochrida környékén a franciák és a bolgárok között heves harcra került a sor. A két ellenfél oly közel jutott egymáshoz, hogy kézigránt harcra is került a dolog. A harcok eredménye ismeretlen. Egy másik távirat szerint a harcok kifejlődtek Struma mellett és Zernow környékén. Itt a franciáknak erősítést kellett kérniük.

Román koronatanács.

Bukarest, július 27.

A „Seara” jelenti: **Ferdinánd király felhatalmazta Bratianut, hogy hívjon össze koronatanácsot Románia külpolitikaijának végleges meghatározására. A koronatanács híre szerint az összes romániai pártok képviselői résztvesznek.**

Az új bukaresti francia követ missziója.

Genf, július 27.

A „Liberté” jelenti: Sonnino buzgón támogatja Gicos orosz követ tanácskozásait Ghyka herceg román követtel, de Románia mindamellett határozatlan ma-

radt. A lap nagy reményeket fűz Saint Aulaire új bukaresti követ megérkezéséhez, akit fontos misszióval bíztak meg.

Orosz lőszerszállítmány Romániának.

Budapest, július 27.

A „Pesti Hírlap” írja: A „Berliner Tageblatt” bukaresti helyzetképet ad, amelyet egyébként a „Neue Freie Presse” szerdai estilapja is közöl:

Most már kétségtelenül bizonyos, hogy az első orosz lőszerszállítmány megérkezett Romániába és Jassyban várja a további szállítást.

Ezt az első szállítmányt, mely tüzérségi anyagokból áll és amely már a múlt év október óta feküdt Archangelszkben, Wegneau francia kapitány és Korikov orosz őrnagy kísérték. Pétervártól Orosz-Unghezi-ig hét nap alatt tette meg az utat, öt nappal gyorsabban, mint a jelenleg közlekedő személyvonatok. Ugyanez uton már elindították a további lőszerszállítványokat is.

Az Unió.

Anglia magyarázza a feketelistát.

London, július 27.

A „Times” jelenti Washingtonból: Az angol nagykövet tanácskozott Polk helyettes külügyi államtitkárral a feketelista ügyében s megígérte, hogy az angol kormány a feketelista ügyében fennálló félreértéseket megmagyarázza. A tilalom, a nagykövet szerint, csak azokra a cégekre vonatkozik, amelyek üzleti nyereségük nagyrészt az ellenséggel való kereskedelembe szereztek s az ellenségnek rendelkezésre bocsátják hitelüket.

Amerika a feketelista ellen.

Genf, július 27.

A francia lapok newyorki jelentése szerint Wilson elnök az angol feketelisták ellen Angliához barátságos hangon tartott jegyzéket fog intézni.

LEGUJABB

Andrássy a miniszterváltozásról és a békéről.

Berlin, július 27.

Az „Umted Press” itteni munkatársa, Ackermann Károly kérdést intézett a Berlinben tartózkodó Andrássy Gyula grófhhoz, hogy vajon a függetlenségi pártban beállott változás következtében várható-e a magyar kormányban változás? Andrássy erre a következőkben válaszolt:

— Nem hiszem. Belső válságnak most nincs itt az ideje. Legfontosabb most a külpolitika, amelyben egységesnek kell lennünk.

Arra a további kérdésre, hogy vajon Andrássy berlini tartózkodása összefüggésben van-e valamelyes *béketörök-véssel, Andrássy határozott nemmel válaszolt.*

— A háború alatt — mondotta — szoros érintkezésben kell állanunk szövetségeseinkkel. Most nincs itt az ideje annak, hogy békéről beszéljünk. Az antant-hatalmak most semmiesetre sem fognak béketárgyalásokba bocsátkozni, mert azt hiszik, hogy bennünket legyőzhetnek. *Békéről csak akkor beszélhetünk, ha az oroszokat visszavetettük.*

A Deutschland elindulás előtt.

Genf, július 27.

A „Journal” baltimorei jelentése közli, hogy a Deutschland indulásra készen áll. A hajót megfelelő mennyiségű ivóvízzel látják el és a hajó személyzete istentiszteleten vett részt.

Washington, július 27.

Az Unió a „Deutschland” elindulása alkalmával megfelelő rendszabályokat készül foganatosítani, **nehogy az antant a „Deutschland” elleni támadással megsértse Amerika semlegességét.** E célból a „Nord Carolina” cirkálót és két torpedórombolót előkészítették az indulásra.

Török csapatok Galiciában.

A berlini török nagykövet nyilatkozata.

Berlin, július 27.

Hakki pasa berlini török nagykövet egy újságíró előtt nyilatkozott a török csapatoknak a galíciai fronton való szerepléséről szóló hírre, vonatkozólag:

— A török csapatok megjelenése a központiakhoz tartozó hatalmak szolidaritásának magától értetődő megnyilvánulása. A törökök soha sem fogják elfeledni, mit tettek a németek súlyos időkben, amikor Konstantinápoly fenyegetve volt és boldogok, hogy a szövetség erejét vérükkel pecsételhetik meg. Az együttműködés a galíciai fronton Törökország erejének és akcióképességének megnyilvánulása. A törökök szívósan küzdenek Oroszország ellen, amely Konstantinápoly elfoglalásával, a birodalom szívéét akarta átdöfni.

Az ir képviselők ellentállása.

London, július 27.

A „Manchester Guardian” írja, hogy Írországból az izgatottság igen nagy. Angol politikai körökben nagy megdöbbenést keltett az ir képviselőknek az ellenzékhez való csatlakozása, ami a parlament munkaképességére és a nemzeti áldozatkészség megnyilvánulására végzetes lehet.

Az angol-francia offenzíva sikertelensége.

Köln, július 27.

A „Kölnische Zeitung” jelenti: Franciaországban nagy lehangozottság észlelhető az angol-francia offenzíva eredménytelensége miatt. A francia kórházak sebesültekkel vannak tele, a vonatok végnélküli sorban szállítják a sebesülteket s mindez nem áll arányban a múlt heti eredményekkel. Feltűnő, hogy a francia lapok most már nem előnyomulásról írnak, hanem arról, hogy német ellentámadásokat sikerült elhárítaniok.

Casement nem akar kegyelmet kérni.

Berlin, július 27.

Londoni jól értesült körök úgy tudják, hogy Casement halálos ítéletét nem fogják megváltoztatni. Még csak az a remény van hátra, hogy Casement a királyhoz fordul kegyelemért, ezt azonban *mindaddig vonakodott megtenni.*

Német hang a békekilátásokról.

Berlin, július 27.

A békekilátásokról Hoettzsch professzor a „Kreuzzeitung”-ban írja: Ez a nagy offenzíva az antant erőpróbája,

melynek kimenetele közelebb hozza a békét. Az antant két államában, Oroszországban és Angliában már a jelek is ezt mutatják. Ha az ellenség offenzívája összeomlik, amiben erősen bizunk, a semlegesek *megkezdik békeakciójukat*. Mihelyt egy kicsit tisztázódik a katonai helyzet, *előreláthatóan békekötötésekkel kell számolnunk*.

A felső leányiskola reformja.

A közoktatásügyi miniszter rendelete.

(Saját tud.) A hivatalos lapban megjelent a kultuszminiszter rendelete, amely a felső leányiskola reformjáról értesíti a felsőkereskedelmi főigazgatókat és a felsőbb leányiskolák miniszteri biztosait.

A miniszter az elismerés meleg hangján emlékezik meg a felső leányiskolák eddigi működéséről, de úgy találta, hogy mai szerveztükben nem tudják kielégíteni a felmerült szükségleteket. Ennek következtében felső osztályaik elnéptelenedtek, ellenben a leányok egyre nagyobb számban léptek el mint magántanulók a fiú középiskolákban és a fiúk részére létesített felsőkereskedelmi iskolákat, teljesen benépesítették a leánygimnáziumokat és női felsőkereskedelmi iskolákat, sőt újabban már az a törekvés is jelentkezik, hogy a leányok a fiú középiskolákba véessenek fel bejáró rendes tanulók gyanánt. Ezek a jelenségek azt bizonyítják, hogy a magyar társadalom a nagyobb műveltség mellett oly ismeretekkel kívánja ellátni leányait, amelyek megadják nekik a lehetőséget arra, hogy szükség esetén tisztességgel megéljenek. A felső leányiskola kiegészítéséről szervezi a miniszter a leánygimnáziumot és a felsőkereskedelmi leányiskolát, aként, hogy a közös négy osztály után a három iskola csak az V. osztálytól kezdve váljon szét. Ebbe az egységes szervezetbe bekapcsolódik a polgári leányiskola is, ami a kiválóbb tanulóinak megadja a lehetőséget, hogy átléphessenek a leányközépiskolákba.

A felső leányiskola hétéves tanfolyamát az érettségihez hasonló érvizsgálat fejezi be, amely azonban nem kötelező. Azok a növendékek, akik a záróvizsgálatot sikerrel letették, átléphetnek a kereskedelmi- és színművészeti akadémiákba és a tanítónőképző intézet negyedik évfolyamába. Egyes felső leányiskolákkal kapcsolatban a hetedik osztály fölé nevelőképző osztály is szervezhető, amelynek elvégzése nevelőnői állásra fog képesíteni internátusokban és családokban.

A miniszter aztán ismerteti a felsőkereskedelmi leányiskola és a leányközépiskola szervezetét, amely utóbbi a most fennálló, nagyrészen a növendék sajátos feladataival keveset számoló leánygimnáziumok helyébe lép. Az ötödik osztálytól kezdve elválik a felső leányiskolától és a felső tagozaton egy évvel hosszabb is; feladata a magasabb általános műveltség mellett az, hogy a növendékeit meghatározott főiskolai tanulmányhoz képessé tegy.

Miután a miniszter hangsúlyozza, hogy a többi oldalról javasolt leányrealiskolák létesítését nem találta megkövetelőnek, közli az átmeneti intézkedéseket, amelyekkel az új szervezetet és tanítási rendet már a szeptemberben kezdődő új tanévben életbelépteti és melyek között legfontosabb az, hogy a fennálló felsőbb leányiskolák három év lefolyása alatt fokozatosan átszervezendők hétéves tanfolyamúakká, míg a leánygimnáziummal, illetve felsőkereskedelmi iskolával való kiegészítés az 1917-18-ik tanévre halasztandó. A fennálló leánygimnáziumokat is át kell szervezni az új szervezet és tanítási terv szerint, már az 1916-17-ik iskolai évtől kezdve, már azért is, mert csak az új szervezethez alkalmazkodó leányközépiskolák nyerhetnek nyilvánossági jogot.

A tanterv megfelelő kicserélésére, a tanári állások átszervezésére a miniszter öt évi határidőt engedélyez.

A cukoreltitkolás — árdragítás.

Hogyan kell védekezni a mesterséges cukordragítás ellen?

(Saját tud.) Példát statuált egy temesvári újság arra vonatkozólag, hogyan kell a közönségnek a mesterséges árdragítók szemben fellépni. A kormány a háború tapasztalatainak felhasználásával megadta a módot arra, hogy az élelmiszerek uzsoráit a hatóságok felelősségre vonják, a közönség azonban eléggé el nem ítélhető indolenciából nem igyekszik megakadályozni az árdragítók garázdálkodásait. Az alábbi eset jó példa lehet a kolozsvári kereskedőknek és fogyasztóknak, mert a cukoreltitkolást itt is kedvelt sportként üzik.

Temesváron napokon keresztül nem tudott a közönség cukorhoz jutni, bár köztudomású volt, hogy a kereskedésekben meglehetősen mennyiségű cukorkészlet van még. Különösen sok panasz volt a Meinel bécsi cég temesvári fiókja ellen, amely egyszerűen megtagadta a cukor kiszolgáltatását.

A szerkesztőség három ízben kísérelte meg, hogy a Meinel-üzletben cukrot vásároljon. Először Pogány László főreáliskolai tanuló ment a szerkesztőség megbízásából július 21-én délután az üzletbe és cukrot kért. Válaszul azt kapta, hogy cukor nincsen. Ugyanaz nap délután Denk Anna kiadóhivatali alkalmazott látogatott el az üzletbe cukorvásárlás céljából, de szintén üres kézzel tért vissza. Július 22-én ismét megkísérelték a cukorvásárlást a Meinel-üzletben. Akkor Tanok Mátyásné, irodaszolga felelőse ment cukorért, de neki is azt mondták, hogy cukor nincsen.

Három eredménytelen kísérlet után Kubán Endre helyettes szerkesztő felkoreste Beé Ferenc rendőrfőkapitányt és a „Temesvári Hírlap” nevében panaszt emelt Meinel Gyula temesvári fiókjülete ellen, amiért a cukrot a közfogyasztás elől visszatartja. Beé Ferenc rendőrfőkapitány a július 21-én lezárt hivatalos cukorbejelentésekből megállapította, hogy a Meinel-cégnek temesvári fiókjában *háromezer kilogramm cukorkészlet van*, ennél fogva tény, hogy a cukrot önhatalmúlag vonja el a közönségtől.

A „Temesvári Hírlap” szerkesztősége nevében Kubán Endre helyettes szerkesztő jelent meg, aki magával hozta tanuit: Pogány Lászlót, Denk Annát és Tanok Mátyásné. A bepanaszolt Meinel cég képviselőjében Paulovics József üzletvezető jelent meg. A panasz ismertetése után Paulovics kijelentette, hogy nem érzi magát vétkesnek, de különben sem volna felelőssé tehető, mert a múlt hét elején, mikor a cukor kiszolgáltatását először tagadták meg az üzletben, szabadságon volt, mikor pedig hazajött, kapott ugyan cukrot, de azt előbb kilós és félkilós csomagokba kellett csomagolni. Azt állítja, hogy minden vevőnek megmondták, hogy cukor van ugyan, de csak a következő héten adhatnak belőle a csomagolás megtörténte után.

Kubán Endre panaszos nem fogadja el azt a kifogást, hogy az összes cukrot be kellene előbb adagunkint csomagolni. Bepanaszolt a cukrot saját bevallása szerint szerdán kapta s ennek dacára pénteken és szombaton nem adott meg abból. Nem felel meg a valóságnak az, hogy a vásárlóknak azt mondta volna, hogy cukor van, de csomagolás miatt most nem adhat.

Pogány László: Nem mondták, hogy cukor van, de csomagolás miatt nem adhatnak. Kereken kijelentették, hogy cukor nincsen. Ugyanakkor jól láttam, hogy az üzlet hátulsó részében egy függöny mögött cukrot csomagoltak s hogy abból becsomagolva nagy halom hevert egy asztalon.

Denk Anna kijelenti, hogy neki azt mondták: cukor nincsen.

Tanok Mátyásné hasonló vallomást tett.

Neki is azt mondták, hogy cukrot nem adhatnak, mivel nincsen.

Kirvay Döme táblabíró hasonló eljárást panaszolt. Neki sem adtak cukrot, küldöncét, Szabó Józsefet pedig elküldték, hogy nincs cukor.

Beé Ferenc rendőrfőkapitány ezek után beigazolta, hogy a Meinel cég temesvári fiókjában tényleg jogtalanul tartották vissza a cukrot s ezért a cég temesvári üzletvezetőjét, Paulovics Józsefet terheli a felelősség. A rendőrfőkapitány ezért Paulovics Józsefet a 4207—1915. M. E. számú kormányrendelet 16. szakaszába ütköző kihágás miatt 200 koronával megváltható tíz napi elzárásra, mint főbüntetésre és 100 korona mellékbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen Paulovics József fellebbezést jelentett be.

Az eset pedig okulás a közönségnek, hogy ne töltsön a visszaéléseket, ne engedje magát kizsákmányolni, hanem minden egyes esetben, hol megkárosítva érzi magát, tegyen főljelentést.

A kolomeai csodarabbi Kolozsvárt.

(Saját tud.) A Teleki-utca egyik alacsony házában reggel és alkonyat időben ajtatos zsidó emberek gyűlnek össze. A kolozsvári külvárosi utcák lakói ezek az emberek, ide s tova két esztendeje, hogy letelepedtek Erdély fővárosában. Bukovinából és Galiciából kergette ki őket az orosz és ezzel ezeréves futásuknak egy újabb periódusához értek. Itt elbujtak szerényen és hangtalanul a külvárosi utcák zsufolt udvaraiban és nyakukba vették az élet jármát, az új élet jármát, amelyre ólomsúllyal nehezedett az ő idegenségük.

Ezekkel a kiűldözött emberekkel jött Kolozsvárra Lichtenstein Antal, a kolomeai zsidóság papja. Kolomeában húzezer zsidó lakott és a szadagorai rabbiság után tekintélyben az első helyen áll a kolomeai rabbi. Mindig csodarabbi bírében állottak, a legnagyobb tudású, a legszentebb életű zsidópap lehetett csak élen a kolomeai hitközségnek. Galicia és Bukovina ezernyi zsidója kereste fel évenként a kolomeai rabbit, aki tanácsot adott mindenféle bajban, bíró volt a zsidók sok perében és orvosa a megbetegedett lelkeknek.

A Teleki-utca 4. számú házban lakik most a kolomeai rabbi. Három alacsony, kevés butorzatu szobával cserélte fel kolomeai diszes lakását. Az utcára nyíló kicsi szoba közepén X lábu hosszú asztal áll, mellette két hosszú pad, a fal mellett nagy könyvszekrény, amelyen rendezetlenül, össze-visszaságban hatalmas bőrkötésű könyvek vannak. Egyiknek-másiknak aranyos a kötése, olyan is van, amelyről már lefoszlott a bőr és csak a zsiros, megbarnult pergamenek láthatók. A hosszú asztalon is könyvek vannak, hatalmas könyvek mindenütt. A szobában különös szag terjeng, a régi könyvek fullasztó illata.

A kolomeai rabbi az asztalfőn ült, előtte kinyitva egy nagy könyv. A hosszú padokon is ültek nagyszakállu emberek, mindegyik előtt könyv feküdt és kíváncsian néztek fel a talmudból, amikor beleptünk a szobába. A rabbi ötven éves lehet, sovány, őszes szakállu, kékszemű ember. Méltóságteljes, nagyuri nyugalommal fogadott és mikor megmondtuk, hogy miért jöttünk, udvarias mosolygással, helyet kínált meg. Németül kezdtünk beszélni a rabbi-val és mikor látta, hogy egy kissé nehezen megy a társalgás, magyarul kezdett beszélni. A kiejtése tele volt zsidós zamattal, de a mondat füzése majdnem tökéletes.

— Ne csodálkozzék — mondja —, hogy magyarul beszélek. Én magyar származású vagyok, itt születtem Magyarországon. A magyarországi jesivákban tanultam, így Pozsonyban és én csak akkor kerültem Bukovinába, amikor kész rabbi lettem. Ez előtt 25 évvel. Az egész rokonságom itt lakik Erdélyben s ezért gondoltam, hogy idejövök, amíg a háború tart.

— És most mit csinál itt a tisztelendő ur?
Az ajtóra mutatott a kolomeai rabbi és az apostolok szelid hangján mondta:

— Az ajtó nyitva áll mindenki számára, aki tanulni akar. Azt csinálom, amit otthon csináltam: tanulok és és tanítok.

— Az én híveim nemcsak azok a zsidók, akik az én ekléziámba tartoznak. Én hozzám most kolozsvári emberek is járnak tanulni és én öneik is szívesen felelek a talmud kérdéseire.

— És miből él a tisztelendő ur?

A rabbi mosolygott:

— Annyit mindig ad az isten, hogy éhen ne haljon az ember. Eddig, amíg az oroszok újból be nem jöttek Kolomeába, rendesen kaptam a fizetésemet. Most ez természetesen elmarad. Nekem itt, amint mondtam, nagy és elegendő gazdag rokonságom van s ők majd csak gondomat viselik.

Egy nyolc-tíz éves kisfiu jött be a másik szobából. Széles kalap van a fején, ami alól hosszan nyulnak ki a hajtincsek. Szó nélkül odamegy a könyvszekrényhez, egy nagy könyvet vett ki onnan, olyan nagyot, hogy az ember azt gondolja, hogy el sem bírja. A könyvet az asztalra tette, fellapozta és összeráncolt homlokkal nekikönyökölt.

A rabbi boldog mosollyal nézi a talmud olvasásába elmerült gyereket és büszkén csak ennyit mondott:

— Az én fiam.

Olyan meglegedetten, olyan büszkén mondta ezt a kolomeai rabbi, hogy irigykednünk kellett az emberi boldogság láttán.

A furfangos kishácsi cigányok.

A kétszer eladott tehen története.

(Saját tud.) A cigányok ravaszságát, élelmességét már százszor és százszor megénekelték. Fajukban gyökeredző telegenységükkel fogva kifogyhatatlanok a csalások és szélhámosságok változataiban s ezért igen sok dolgot adnak a büntető hatóságoknak. A nomádeletet élő vándoreigányok rabolnak, gyilkolnak, hogy maguknak könnyű megélhetést biztosítsanak, a letelepült s kissé kulturált vályogvető és muzsikuss cigányok azonban már csak szélhámosságokat követnek el. Ezek közé a ráffinált cigányok közé tartozik a messzeföldön ismert kishácsi Rézműves-család is. Ennek a Rézműves-dinasztának majdnem minden tagja tegnap a vádlottak padján ült, mert Bánffyhungad községben ez év január havában igen ravaszul kieszelt és nagyszerűen sikerült csalást követtek el.

A dolog úgy kezdődött, hogy Rézműves Lajos, Nyerges János, Rézműves Dili, Rézműves Péter, Rézműves Lajos és Rézműves Rachel kishácsi cigányok berándultak szerencsét próbálni a bánffyhungadi marhavásárra. A vásártéren az egyik oszlophoz kötve a szemfüles cigányok egy jámborul kérődző tehenet vettek észre, de senki nem volt közelében, aki arra felügyeletet gyakorolt volna. A vállalkozó szellemű Rézműves előzetes családi tanács után odaállott a tehen mellé s mintha az az ő tulajdona lenne, az arra haladó vásárosoknak áruba bocsátotta. Török Demeter személyében jelentkezett mindjárt is egy vevő, aki annak rendje és módja szerint 920 koronában megalkudott Rézművessel, aki hogy nagyobb tekintély legyen, falusi tanítónak adta ki magát s azután bementek egy szomszédos kocsnába, hogy megigják az áldomást.

Amíg Rézműves és az új tulajdonos a kocsnában poharazgattak, Nyerges János állott a más tulajdonát képező, de már eladott tehen mellé. A vásárosok nézegették a tehenet. Egyiknek közülük, Tósa Gábornak nagyon megtetszett a jámbor házi állat s kérte Nyergest, hogy adja el neki a tehenet. Nyerges természetesen hamar készen volt az alkura. A markába csapott Tósának s 600 koronáért neki is eladta. A vásár megkötése után elindultak, hogy a marhacédulát átírják. Utközben azonban Nyerges megszö-

kött. Tósa most már visszament a vásárba, hogy a megvásárolt tehenet a járlat átírása nélkül haza hajtsa, akkorra azonban már ott volt az első vevő is, de ott volt a tényleges tulajdonos Engárd Antal is. A tehenre mind a hárman jogot tartottak s azt hárman háromfelé cibálták. A cigányok pedig, amíg a három ember egymással a tulajdonjog felett vitatkozott, megugrottak.

A bánffyhungadi csendőrség csak napokig tartó nyomozás után tudta a tetteseket kinyomozni. Az elsőrendű vádlott akkor már jogerősen el volt egy évi fogházra ítélve s röviddel a család elkövetése után be is került az ügyész-ségi fogházba. A tegnap megtartott törvényszéki tárgyaláson Rézműves már daróc ruhában jelent meg s természetesen úgy ő, mint a többi vádlottak — akiket a törvényszék mint bűnszándékosok vont felelősségre — konokul tagadtak. Azt állították, hogy ők nem is voltak a vásáron, a panaszosokat nem is látták, annál kevésbé adhatták el nekik a tehenet. A tanúk vallomása vádlottakkal ellentétbe bizonyította az elkövetett bűncselekményeket, de mivel bizonyíték csak Rézműves Lajos és Nyerges Jánossal szemben merült fel csupán az ő bűnszándékukat mondotta ki s ezért Rézművest 2 évi és 6 hónapi börtönre, Nyerges Jánost pedig egy évi és 6 hónapi börtönre ítélte el. A többi vádlottakat a vád alól felmentette.

HIREK

— (A király dícsérete a temesvári hadtestnek.) Temesvárról táviratozzák: Öfelsége külön kihallgatáson fogadta József főherceget, aki előtt rendkívül meleg elismeréssel nyilatkozott a temesvári VII. hadtestről. Kijelentette, hogy a temesvári hadtest dicső és rendkívüli bátorságról tanuskodó magatartása a legnagyobb elismerésre és tiszteletre méltó. A hadtest vitéz katonái bebizonyították, hogy ahol a hetedik hadtest van, ott az ellenség semmiféle eredményt nem érhet el. József főherceg hadseregparancsban közölte katonáival a király elismerését s azt a reményét fejezte ki, hogy a háború további folyamán öregbíteni fogják diadalait.

— (Tisza István Máramaros- és Beszterce-Naszódmegyéiben.) Máramarosszigetről jelentik: Tisza István gróf szerdán reggel Máramarosszigetre érkezett, ahol Nyegre László főispán fogadta. Tisza látogatást tett Beszterce-Naszódmegyéiben, megtekintette a kirilibabai frontot, tegnap este pedig visszaérkezett Budapestre.

— (Teleszky Berlinben.) Bécsből táviratozzák: Teleszky magyar és Leth osztrák pénzügyminiszterek ma Berlinbe utaztak.

— (A kolozsvári polgári fiúiskola új igazgatója.) A közoktatásügyi miniszter Súlyom János polgári fiúiskolai tanárt a kolozsvári polgári fiúiskola igazgatójává nevezte ki.

— (Harangzugás esti 9 órakor.) Tegnap este 9 órakor a főtéri templom öreg harangja hatalmas lármával zavarta meg a nyári este csendjét. A szokatlan időben történt harangozás érthető izgalmat keltett a kolozsvári emberek között és a messzeszálló hanghullámok még a messze külvárosban lakó emberek szívéit is megdobogtatta. A szerkesztőségek telefonjai szakadatlanul szölettek, mindenki a harangozás oka felől érdeklődött. Az utcán egymástól kérdezték az izgatottan kíváncsi emberek a harangozás okát. Voltak, akik nagy győzelmi hirt vártak a harangszótól, akadtak olyanok is, akik vészjelzést sejtettek a harangozásban és ezer fele kombináció indult meg a késői haran-

gozással kapcsolatban. Kiderült aztán, hogy egy késő esti temetési menetnek járt ki a harangozás tisztessége. Még tegnap este kaptuk az alábbi panaszos levelet egyik olvasónktól, a melynek méltatlankodó hangja szerintünk is teljesen indokolt.

— Tekintetes Szerkesztő ur! Tegnap este kilenc óra után az éj sötétjében és a lakosság baljóslatu izgalmai közepette nagy harangzugás indult meg a főtéri toronyban. Az emberek az utcára rohantak, telefonkérdezősködés indult meg mindenfelől, megtudandó, hogy miféle szerencsétlenség történhetett? Nagysokára kisült, hogy a vasutól valakit temetnek. Teljes reverenciával kérde egy olvasó, hogy az a néhány korona harangozási díj elég ok-e arra, hogy 60 ezer lakost felizgassanak és nem volna-e valamely módja annak, hogy a városban — amely e tekintetben minden püspöki városnál rosszabb — valamiként mérsékeltesse az elviselhetetlenül állandó harangzugás?

Minden tekintetben osztjuk a levél írójának véleményét. Valóban szép és istennek tetsző dolog betartani a vallás előirt szabályait és megadni a kellő tiszteletet annak, aki meghalt, de az élők nyugalma ezért megzavarni mégsem kellene. Most a legvadabb harcok idején minden tekintet a harcterek felé fordul, minden érdeklődés a sorsdöntő helyekre irányul és nincs az az emberi agyvelő, amely a különös és a rendellenes tüneteket ne hozná felől és izgatottan kapcsolatba a harctéri helyzettel. Hatvanezer ember tegnap este igazi és jogosult izgatottsággal feküdt le, mert a főtéri templom harangja felkavarta a lelkét. Vajjon hány ember kívánta tegnap este, hogy a csendháborító harangokat rekvirálják el ágyuknak? Mert azok biztosan csendesebbek.

— (Panasz a lisztkereskedőkre.) Egy-két hét óta ismét nehezkesebbé vált a hatóság lisztellátás. A közönség elismerésreméltó önuralmának adta jelét ezuttal is, tudva azt, hogy az új termésig a lisztellátás zavarai indokáltak, nem zugolódott, nem panaszkodott és türelmesen várt arra a napra, amikor kap valami lisztmennyiséget. Eddig rendben volna a dolog, de az már nincs rendben, hogy a lisztkereskedők részéről a közönség olyan brüszk és goromba magatartásban részesül, amilyenre igazán nem szolgált rá. Egy olvasónk járt bent tegnap szerkesztőségünkben s elmondta, hogy előkelő lisztkereskedőnél hiába bőjtölte ki türelmesen, amíg az utalványra lisztet kaphat, mikor órák hosszáig tartó várakozás után végre bejuthatott a lisztesboltba, a kereskedő kijelentette, hogy nincs liszt, annak ellenére, hogy a bolt helyiségben három gömbölyű teli liszteszsák mosolygott rá. Mikor pedig az asszony, akinek a férje a harctéren van s két fiacskája két hét óta málén tengedők, figyelmeztette erre, a kereskedő kijelentette:

— Hja, az a katonáknak kell.

Az asszony nagy busan távozott, a szerkesztőségben pedig annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a három zsák liszt valószínűleg a — protekciósoknak kellett. Nem tudjuk, így áll-e a dolog, de a közlelmezési ügyosztálynak azt ajánljuk, nézzen utána, milyen lelkismertesen tesznek eleget kötelességüknek a lisztkereskedő urak.

— (A belügyminiszter és két kenyérfő.) A kolozsvári rendőrség még ez év elején 5—5 napi elzárásra, 100—100 korona pénzbüntetésre és külön 50—50 korona pénzbüntetéssel megváltható 3—3 napi elzárásra ítélte el Beck Albertné és özv. Pischler Albertné Rusz Gizella kolozsvári kenyérfőket, mert a kenyéret a maximális áron felül bocsátották áruba. A rendőrség ítélete ellen a két terhelt előbb a tanácshoz, majd a belügyminiszterhez felebbez-

tek. A belügyminiszter tegnap arról értesítette a rendőrséget, hogy a két asszony büntetését 3-3 napi elzárásra és 60-60 korona pénz-büntetésre, illetve 40-40 korona pénz-büntetés-sel megváltható 2-2 napi elzárásra szállította le.

— **(Szerb barátság.)** A Kolozsvárhoz közeli Bonchida községben igen súlyos szerencsétlenség történt tegnap délelőtt, melynek főszerepét éles példaadással egy szerb fogollyal enyelgő cigányleány adta: nagyon szomorú befejezéssel. A gróf Bánffy-féle uradalom aratási munkálatait 25 szerb fogoly végzi a munkára és dologra fanyalódott cigánysággal, melyet nagyrészt a női nem képvisel. A cigányleányok munkájukban egy-egy csinosabb fogollyal édes anyanyelvünk csengő szavait próbáltatták elsajátítani s a nyelvtanulás hevesége különösen akkor érte el tetőpontját, mikor a déli ebéd és pihenés ideje elérkezett. — Egy-egy élelmesebb fogoly fajuktól eltérő figyelmességgel akarta meghálálni a csinos cigányleányok fáradságát, miközben egy Tatár Sarolta nevű cigányleány tipikus szemérmességgel (ami különösen a bonchidai cigányság faji jellege) ki akarva térni az ölelő karok... illetőleg a hálálkodások elől, a szerb fogoly lerakott kaszájába szaladt bele, úgy, hogy jobb lábát majdnem teljesen keresztülvágta. — Eszméletlenül állapotban szállították be a szerencsétlenül járt leányt dr. Bod Péter körorvos lakására, aki sebet bekötözve, a legközelebbi vonattal a kolozsvári Karolina-kórházba küldte be a szertelen hancurozásnak súlyos, életre kiható arát.

— **(A két jóbarát.)** Farkas Ferenc 20 éves rovtomultu mezőcsikádi lakos a kolozsvári fogdából megszökve, közkereseti társaságot alakított Varga Sándor 30 éves bányabükki lakossal s azután ketten bejárva a közeli falvakat, mindenütt fosztogattak. Kisesküllön Schlesinger Zsigmondtól 500 korona értékű, Purkár János-nétól 240 korona értékű, Nemes Lászlónétól 38 korona értékű s végül Maté Györgyné birtokából 28 korona értékű ingóságokat loptak el. A csendőrök a tömeges lopás után letartóztaták a tetteseket s bekísérték őket az ügyészség fogházába. A törvényszék tegnap mondott ítéletet felettük. Büntetett előéletükre való tekintettel, a törvényszék Vargát 8 havi börtönre és hivatalvesztésre, Farkast pedig 2 évi börtönre ítélte el.

— **(Gyilkosság az asszony miatt.)** A szomszédos Gyalu községből ez év január havában hatalmas szurt sebbel szállították be a Karolina-kórház sebészeti klinikájára Árvai György gyalui lakost. Hasán nyílt seb tátongott s már az operatív beavatkozás sem tudta megmenteni az életnek, operáció közben a narkotizálás folytán föllépő gyöngesség következtében meghalt. A halálesetről a kórház igazgatósága a vizsgálat elrendelése végett értesítette a kolozsvári ügyészséget, ahonnan viszont a gyalui csendőrséget utasították, hogy a nyomozást vezesse be. A vizsgálat megállapította, hogy a sértett halálát Szanati Lajos 55 éves gyalui lakos idézte elő, aki előzetes szóváltás után Árvait hasba szurta. A tényállás adatai szerint Szanati Lajos 14 évig élt vadházasságban Imre Jánosnéval. Imre Jánosné a múlt év végén elhagyta vadházastársát s a szintén Gyaluban élő Árvai Györgyhöz költözött. Szanati ezért megnehezített ellenfelére s bosszút akart állni rajta. Január 21-én a korcsmában jól beszeszelve, elment az Árvai lakására, ahol az ablakot beverte. Erre Árvai az ajtót kinyitotta s egy vaskalapáccsal mindjárt fejbe is vágta s majd rátörve, fojtogatni kezdte. Szanati pedig, hogy kényszerhelyzetéből szabaduljon, bicskájával támadóját hasbaszurta. Ez a sérülés idézte elő Árvai halálát. A kolozsvári törvényszék szándékos emberölés büntette miatt emelt ezért vádat, de a tegnapi tárgyaláson föl is mentette, mert beigazolta, hogy cselekményét jogos önvédelemből követte el. A fölmentő ítélet ellen a kir. ügyész fölbevezetett.

— **(Szerényi és a kolozsvári kamara.)** Megírtuk, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara előadás-sorozatot rendez abból a célból, hogy Erdély felé terelje a közfigyelmet. Egy minapi értekezleten — mint jelentettük — Szerényi József ny. államtitkár neve is ott szerepelt az előadás tartására felkérték között, ugyanakkor azonban azt is hozzátették, hogy Szerényi szereplése bizonyos körökben nem szimpatikus. Ennek a megjegyzésnek ellenére azonban Szerényit nagy kegyesen mégis föl-vették a névsorba. Mi, megvalljuk, jóhiszeműen azt hittük, hogy ez Szerényi József tudtával történt. Tegnap azonban Szerényinek egy Kolozsvárra érkezett magánlevelét volt alkalmunk látni. Szerényi a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy a szerinte naív és nem sok sikerrel kecsesgető mozgalom előadói közé föl-vegyék. Hozzá különben — írja — nem is fordultak s még ha ez meg is történt volna, nem válaszolhatott volna mást, minthogy a napokban utazik Karlsbadba s belátható időn belül semmiféle társadalmi mozgalomban nem vehet részt. Elég naív dolog, — folytatja a levélben — hogy még mindig ott tartunk, hogy az embereket Erdély létezésére akarjuk figyelmeztetni. Hát bizony mi is azt mondjuk, hogy a kamara balsikerű akciója méltó ahhoz a tevékenységhez, amellyel a kamarának sikerült a többi társ-kamara előtt minden tekintélyét elveszítetnie.

— **(A kolozsvári rendőrök panasza.)** A kolozsvári rendőrök a napokban alázatos instanciát nyújtottak be a főkapitányhoz, amiben arra kérték, hogy az inspekciónak díjat, a nagy drágaságra és nehéz megélhetési viszonyokra való tekintettel, emeljék föl. Ugyanakkor szövé-tették azt az anomáliát is, hogy egyik-másik társukat a többi rovására kedvezményes szolgálatra osztják be s ezek, anélkül, hogy a terhes szolgálatból kivennék részüket, még havi 70-80 korona különdíjazásban is részesülnek. Erre való tekintettel kérik, hogy ezeket a díjas szolgálatokat egyenlő arányban osszák föl.

— **(Mennyibe került a müláb?)** Gireli Mihály 23-ik honvéd gyalogezredbeli közlegény család vétségével vádolva állott tegnap Mórész járásbíró előtt. Gireli a harcterén súlyosan meg-sebesült, aminek következtében egyik lábát amputálni kellett. A csonka honvéd egy mülábat vásárolt Sziklai D. és társa budapesti cégnél és itt Kolozsvárt, a cég számláját, amely 180 koronáról szólt, kifizetés végett bemutatta a 23-ik honvéd gyalogezred parancsnokságának. Mielőtt a számlát kifizették volna, észrevették, hogy azon javítás van. Kérdést intéztek a budapesti céghez, hogy mennyibe került a müláb, mire a cég kijelentette, hogy Gireli Mihály 140 koronát fizetett a mülábert és a számlát is annyiról állították ki. Az ezred a már civille lett Girelit csalásért feljelentette a kolozsvári járásbírósnál. Gireli védekezésében előadta, hogy Budapesten a villamoson beszélgetésbe elegyedett az utasokkal és ott elmondta, hogy a mülábbal nem tud járni, mert nincs jól a lábához szabva. Egy ur az utasok közül erre, azt mondta, hogy ő éppen annak a cégnek az alkalmazottja és elvállalja a müláb kijavítását amiért Girelinek 40 koronát kell fizetnie. Gireli erre átadta a 40 koronát és a számlát, amelyben az összeget a gyanús uriember 180 koronára javította ki. Mórész járásbíró elfogadta a csonka honvéd védekezését és felmentette a család vádjá alól. Dr. Fischer ügyész megbízott az ítéletet megfellebbezte.

— **(A kávéház szarkája.)** Zilahi Nagy Ferencné kávéházi takarító az Európa-kávéházban folyó év február 20-27-ike közötti időben, mintegy 25 üveg asszabort lopott el. A kolozsvári törvényszék ezért 4 hónapi fogházra

ítélte el, de miután a járásbíró előzőleg más bűncselekményekért 3 heti foghazzal büntette meg, a törvényszék tegnap négy hónapi és 15 napi összbüntetést szabott ki ellene.

— **(Halálozás.)** Gyulai Károly (Persian György, Károly), a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének titkára, életének 54-ik esztendejében, folyó hó 27-én elhunyt. Temetése szombaton, folyó hó 29-én d. u. 4 órakor lesz a Karolina-kórház kapujánál.

— **(A fémrekvirálás eredménye.)** Kolozsváron a háztartási fém tárgyak rekvirálása három gyűjtő-bizottság előtt e hó 18-án vette kezdetét. A város I. és II. kerületében az I. sz. átvételi bizottság az E. M. Általános bizt. társaság palotájában veszi át a rézüstöket. Elnöke Pethő József tb. főjegyző. A bizottság eddig 190.44 kiló rezet vett át. A III. és IV. kerület részére felállított II. sz. átvételi bizottság a Deák Ferenc-utca 42. sz. a. Merza Gyula elnöklete alatt működik. Ide eddig 214.40 kiló rezet szállítottak be. Az V. és VI. ker.-ben a III. sz. átvételi bizottság a községi bíróság hivatalos helyiségében László Árpád városi levéltárnok elnöklete alatt eddig 107.78 korona értékű rezet és más fém-tárgyat gyűjtött be. A bizottságok augusztus 16-án fejezik be munkájukat s aki fém tárgyait ez ideig sem szolgáltatja be, 2 hónapi elzárással büntethető meg.

— **(Egy félkaru gavallér letartóztatása.)** A budapesti rendőrség letartóztatta Dezsényi Frigyes, az Idegenforgalmi Vállalat hivatalnokát, aki újabban egy ipari vállalatnak volt az alkalmazottja. Dezsényit, aki félkaru ember, sokan ismerik a fővárosban, elegáns életet élt, előkelő nyilvános helyeken is láthattak mostanában egy nyulánk, fiatal nő társaságában. Egyidőben kemkedés gyanújában állott s eljárás volt ellene. Mostani letartóztatása az Astoria-szállóban történt, ahol egy detektív lépett asztalához és a rendőrségre vitte. Letartóztatásának pozitív okát nem tudni, tény azonban, hogy a detektívek az irányban nyomoznak, hogy miképp szerzett annyi pénzt, amiből olyan fényűző életmódot folytatott.

— **(A nagyszebeni katonai parancsnokság megbélyegzi a névtelen rágalmozakat.)** A nagyszebeni katonai parancsnokság részéről a következőket teszik közzé: Utálatos és megvetendő dolog, hogy még ma is, amikor a napilapok ismételtelen felemelkednek ez ellen intő szavukat, garmadával érkeznek a katonai hatóságokhoz a legkülönbözőbb tartalmu névtelen levelek. Nagyrésztük a katonai szolgálat alól való kivonással, a katonai irodákba való kirendelésnél állítólag gyakorolt protekcióval, felmentésekkel és szabadságolásoknál előforduló visszaélésekkel vádol egyeseket. A legszomorúbb a dologban, hogy a levelek névtelen írói a felelőtlenség álcaja mögött sokszor tiszteletreméltó, magasállású katonai és polgári személyeket vádolnak önkényeskedéssel, igazságtalansággal, hivatalos hatalommal való visszaéléssel, sőt néha becselenséggel is. A feljelentések eme faja magán hordja az alávalóság bélyegét és így a használt sértések tulajdonképpen a levélíróra nézve a legmegalázóbbak. Vajjon nem önti-e el a szégyenpir az anonymust már akkor, amikor szégyentelen tettet papírra szándékozik vetni? Nem érzi-e szándékának végtelen aljasságát? Mi lehet az ilyen feljelentés eredménye? Kizárólag az, hogy a munkával amúgy is tulterhelt hivatalos tényezőket komolyabb munkájukban akadályozza. Így névtelen levelet írni egyúttal a leghazafiatlanabb cselekedet, mert hasznos munkától von el sok hivatalos erőt és ezért méltán kelt mindenkiben őszinte undort. Egészen másképpen állana a dolog, hogy ha a feljelentő teljes névaláírással közölné adatait a hatósággal. Akkor századrésze érkezne annak, ami ma beérkezik. Akkor csak az esetben tenne valaki feljelentést, hogy ha dolgában biztos volna és így nem gázolna a pusztá látszat vagy szóbeszéd alapján könnyelműen és lelkiismeretlenségig egyeseket, vagy hatóságok becsületébe. Más szóval, becsületes emberekkel volna dolguk, akik szavukért felelnek és akik a tett feljelentéssel becsületbeli kötelességet akarnak teljesíteni. — A névtelen levélírók ellen is van azért gyógyszer. Már sok esetben sikerült a levélírókat elfogni és a büntető

razságszolgáltatásnak átadni, dacára annak, hogy írást elferdítette. Vannak olyan sötét jellemű uriemberék, akik gyakorlatos mestersegüket parszerűleg üzik. Szolgálatuk eme sorok számára komoly figyelmeztetésül arra, hogy ne izzék becsúszni jótékukat tovább, mert végül árda arat fognak fizetni. De azok is, akik feljelentésükben rágalmaznak, gondolják meg, hogy nem becsúszás dolog az, amit cselekszenek és ne tegyenek oly feljelentéseket, amelyekért nem tudnának helytállani.

— (Vészon- és tüllkalapokat) rövid idő alatt készít jutányos árban a „Kolozsvári Központi Nőikalap Divatáruház” Deák F.-u. 12. (Bejárat Minorita-utca felől.)

— (Fegyházra itél rabló cigányasszonyok.) Az „Ujság” annakidején részletesen beszámolt arról a rablósról, amit két elvetemült cigányasszony, a 30 éves Ádám Jánosné és a 12 éves Boros Miklósné követtek el. A két nember a múlt év december havában előzetes megbeszélés után behatolt Kelemen Györgynének a Tégla-utca 10. szám alatti lakására s onnan a sérült 10 éves fiának tiltakozása dacára 216 korona értékű ruhaneműket és szobaberendezéseket vitték el. A törvényszék előtt megtartott tárgyaláson megalapítást nyert, hogy Ádámné a sérült kis fiától pipájába tüzet kért s mikor az meztapadta, a gyermeket félrelökték, majd az ingóságokat összecsomagolva, tovább állottak. A törvényszék ilyen tényállás mellett Ádám Jánosné 5 évi fegyházra, Boros Miklósnét pedig 5 hónapi fegyházra ítélte el. Ezt az ítéletet a törvényszék, ítéletbíráló s harmadfokon a Kuria is helybenhagyta. A harmadfokú ítéletet tegnap hirdette ki a törvényszék a vádlottak előtt.

— (Trajk's szatóc, korosmáros, kántor és árárágító.) Krécz János kolozspatai lakos ez a sok foglalkozásu derék ember, akinek emellett az elfoglaltsága miatt is volt ideje arra, hogy Kolozsvárra, de a maximális áron felül csirkét hozzon be eladni. Krécz János tegnap a Deák Ferenc-utcai piacon 8 koronáért akart zugvásáron egy pár egy kiló és 30 deka súlyú csirkét eladni, dacára annak, hogy a csirke maximális ára csak negy korona 68 fillért tett ki. Krécz ezt a cselekedetet még azzal is tetézte, hogy a várműst, ki arra szólította fel, hogy a csirkét a hatósági mérlegre mérje le, ellenszegült, mellbe lökte s csak a piaci őr közbelépése hágyott fel agresszív viselkedésével. Kréczet ezért a rendőrségen előállították, ahol a kihágási ügyosztály, okulás céljából 20 napi elzárásra, 200 korona pénzbírsággal megváltható 10 korona pénzbüntetésre ítélte el. Az ítélet ellen Krécz, felháborodásának kifejezése mellett, felebezést jelentett be.

— (Felmentett hadseregszállító.) Goldis Károly 40 éves nadalfai lakos két évvel ezelőtt arra kötelezte magát, hogy Révész Ferenc kolozsvári lakos hadseregszállító részére több, a hadsereg szükségletére, sőt börtömlényét fog szállítani. Goldis ennek a kötelezettségének nem tett eleget s ezért az ügyosztály hadseregszállítás körüli visszaélés vétsége miatt vadat emelt ellene. A törvényszék azonban a vad alól bizonyítékok hiányában felmentette. A felmentő ítélet ellen a vad képviselője a Kuriahoz semmisségi panaszt jelentett be. A Kuria nem látván semmisségi okot fenntartani, Goldist a vad alól felmentette. A Kuria másodfokú ítéletét tegnap hirdette ki a törvényszék a vádlott előtt.

— (Nyomorgó család.) Özv. Szalkai Sándorné Szamosközi utca 3. szám alatti dohánygyári munkásnőt gyilkos kór már hónapok óta ágyához szegelte s e miatt sem magának, sem négy apró gyermekének nem tudja a napi kenyeret megkeresni. A szerencsétlen asszony és gyermekei nagy nélkülözésük közepette a jószerű emberekhez fordulnak, hogy könyöradományokkal, habár pillanatnyilag is, mentse meg a végpusztulástól. Az esetleges adományok közvétel, címére küldendők el.

— (Turistaszerencsétlenség a Tatrán.) Végzetes turista baleset történt O-Tatrafüred környékén. Matzner István hatodik gimnazista, Pálffy Dénes és Kaldrovics Pál hetedik gimnazista tanulókkal, akik mindannyian szüleikkel a Tatrán nyaralnak, kirándulást tettek a Lengyel-nyeregbe, onnan pedig a kis Viszokára. Ez nem nehéz tura, miután az út meg van jelölve. Visszafelé azonban a diákok nem a rendes úton jöttek, hanem könnyelmű módon a Dupkahágón át. A nagy tarpataki völgybe akartak leereszkedni. Ehez a túrához azonban vezető szükséges, annál is inkább, mert a kis Viszoka északi lejtőjén még terjedelmes hómezők vannak. A fiatal Matzner vezette társait, de ő sem ismervén az utat, letért a helyes irányból, a jeges sziklán elcsuszott és lezuhant a több száz méternyi mélységbe, hol holtan terült el. A két másik diák borzadva látta Matzner zuhanását, de a veszélyes helyet nem tudták megközelíteni. Nagynehezen lemásztak és a Zergemenházból telefonértesítést küldtek O-Tatrafüredre. Innen azonnal mentőexpedíció indult el Homonnay Károly állomásfőnök vezetésével a szerencsétlenség színhelyére, ahol a fiatal Matzner teljesen összezúzva, holtan találták. A szerencsétlenül járt fiatalember Matzner Samu kassai lapszerkesztő egyetlen fia.

Irodalom és művészet.

Szinkör-mozgó.

Péntek: Éjfél találkozása. (Főszereplők: Berkó Lili, Szentgyörgyi István, Várkonyi Mihály, Laczkó Aranka, Táray Ferenc, Gömöry Vilma, Dezséri Gyula.)

Szombat: A gyémánt hiénák.

Vasárnap: Havasi Magdolna. (Főszereplők: Berkó Lili, Várkonyi Mihály, Szakács Andor, Jász Aladár, Laczkó Aranka, Hetényi Elemér, Kozma Hugó, Papp Katinka.)

Uránia-színház.

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap: Gyémánt hiénák.

Egyetem-mozgó.

Péntek: Vadvirág.

Szombat: Vadvirág.

Vasárnap: Kadra Sára.

Éjfél találkozása. Berkó Lilivel, Szentgyörgyi Istvánnal, Gömöry Vilával, Várkonyi Mihállyal a főbb szerepekben, pénteken egyetlen napig lesz az „Éjfél találkozása” a Szinkör-mozgóban látható.

Vadvirág. Ma, pénteken, fogja az Egyetem-mozgó a „Vadvirág” c. film-alkotást bemutatni. A „Vadvirág” két napig, pénteken és szombaton marad műsoron.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZÁSZ ENDRE.

LAPTULAJDONOS:

GOMBOS FERENCZ „LYCEUM”-KÖNYVNYOMDA.

KIADÓ: GÖPPOLT GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL TELEFON: 204.

Apolló Színház

Első kolozsvári mozgófénykép-vállalat

Az Apolló Színházban a nyári szezon alatt csak szombaton, vasárnap és ünnepnapokon lesz előadás.

Ezek a napok kitűnő műsorok lesznek, melyre a közönség szíves figyelmét felhívja

Tisztelettel

Rózsa Sándor
tulajdonos.

Szinkör-Mozgó

Pénteken:

Éjfél találkozása.

Szombaton:

A gyémánt hiénák.

Egyetem-Mozgó

Pénteken:

Vadvirág.

Szombaton:

A vadvirág.

Uránia Színház

Pénteken:

Szombaton:

Nincs előadás.

Előadások kezdete hétköznapi napokon:

5 órakor, 6¹/₂-kor, 8-kor és 9¹/₂ órakor.

Előadások kezdete vasár- és ünnepnapokon:

2¹/₂-kor, 4-kor, 5¹/₂-kor, 7-kor, 8¹/₂-kor és 10 órakor.

Álljon meg egy percre

s tekintse meg
kirakataimat,
amelyben a legújabb blusok,
pongyolák, aljak, gyermekru-
hák és tricók láthatók. Ne
mulassza el azokból venni,
mert a mai viszonyokhoz ké-
pest a legolcsóbban árusítja.

Sipos Jenő nődivat kereskedő
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 17.

Olcsó szappan

100 métermázsas **valódi debreceni házi mosószappan** garantált 33%
zsírtartalommal, 50 kilogramos láda vételnél kilogramonként 5 kor. 20 fillér.

Kilogramonként
kimérve 5 K 60
fillérért kapható

Polonyi Sándor

üzletében, ::
Mátyás király-
tér 29.sz. alatt.

Kiszolgáló

nő azonnal felvétetik
Layda - cukrászdában

MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 17. SZ.

Szárazkolbász

elsőrendű hus-
ból, tartós, iz-
letes jó árú, kilója **K 7-80.** Bármily
mennyiségben (postán legkevesebb 5 kg.)
szállítja **enesei Enessey Zoltán Budapest,**
Batoss-utca 120.

Nagyobb tetelnél külön árajánlatot küldök.

Szamárköhögés

ellen legmegbízhatóbb szer a:
Sirobrom. Ár 2 kor. Foraktar:
dr. Czetz gyógyszerár. Ko-
lozsvár, Monostori-ut.

Plissirozást

gouvlirozást (gózerőre) vidékre is,
kalap-formázásokat

rövid idő alatt
legújabb divat
szerint olcsón
vállal a

Kolozsvári Köz-
ponti Nőruha-
és Kalap-divat-
áruház

(Bejárat a Mi-
norita-u. felől)

Deák Ferenc-u.
12. sz., emelet.

„Ujság“

függetlenségi napilapban

hirdetni

legelőnyösebb :: Megjele-
nik naponta 10.000 pél-
dányban.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T.

Kolozsvár, Mátyás király-tér 32.

Résztvénytőke 2 millió korona.

A bank elfogad betételeket: takarékpénztári
könyvekre és folyószámlára.

Értékpapirokat, betéti könyvek és más
értékek őrzését és kezelését (nyitott
levél) díjtalanul elvállalja.

Rendelkezésre tart a felek saját zárjai alatt
tűz- és betörésmentes páncélszekré-
nyeket (Safe deposits).

Nagyobb ládákba csomagolt és a fél pecsét-
jével ellátott ezüst- és aranyeműek
vagy más értéktárgyak külön e célra
berendezett tűz- és betörésmentes
szobában őriztetnek.

A magyar királyi osztálysorsjáték
főelárusító helye.

Hivatalos órák d. e. 9—12 óráig.

Diszített kalapok
és üres formák
előnyös árban
beszerezhetők.

KOLOZSVÁRI KÖZPONTI NŐIKALAP DIVATÁRUHÁZ

DEÁK FERENC-UTCA 12. SZÁM (EMELET)

Divatlap után ugy al-
kalmi, mint gyermek-
kalapok, fejkötők izlé-
ses készítését vállalja.

• **Gyermek-
kalapokban**
nagy választék.

• Virágot, tűzéket, más
egyéb kalapdíszeket
egyenként is árusít.

• Gyászkalapot, utazó-
sapkát, kalapot rövid
egy óra alatt készít.

• Mindennemű kalap
vasalását, átfestését,
átformálását jutányos
árban végzi.

Ugy a helyi, mint vidéki
t. hölgyközönség szíves
pártfogását kéri tiszte-
lettel: a Tulajdonos.

